

Definició de les àrees crítiques d'espècies amenaçades d'ocells de muntanya al Parc Nacional d'Aigüestortes i Sant Maurici

El CTFC ha estat beneficiari de l'ajut per al Projecte de **Definició de les àrees crítiques d'espècies amenaçades d'ocells de muntanya al Parc Nacional d'Aigüestortes i Sant Maurici**, de la convocatòria de subvencions als espais naturals de Catalunya, en el marc del **Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2014-2020** (operacions 04.04.01 i 07.01.01) per a l'any 2022, per un import de 41.257,22 € (**43% FEADER i 57% del Departament d'Acció Climàtica**).

Amb les actuacions realitzades s'ha obtingut l'objectiu principal de la fase 1 del projecte, la **caracterització de les zones de cant i hivernada del gall fer i definició d'àrees d'interès per la perdiu blanca i el mussol pirinenc**.

Caracterització de les zones de cant i hivernada del gall fer i definició d'àrees d'interès per la perdiu blanca i el mussol pirinenc

El gall fer (*Tetrao urogallus*) és una espècie protegida i amenaçada, la població pirinenc a de la qual està catalogada com a Vulnerable pel Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades (Reial Decret 139/2011) i En Perill pel catàleg de fauna amenaçada de Catalunya (Decret 172/2022). El gall fer es troba en un alarmant declivi poblacional, particularment a determinades subpoblacions del límit de la seva àrea de distribució, com la pirinenca oriental. S'ha constatat un declivi del gall fer a Catalunya del 34,5% entre els censos de cantadors del 2005 i el 2015, amb 355 mascles estimats a l'actualitat (Servei de Biodiversitat i protecció dels animals, 2015).

Un primer pas imprescindible en el disseny de qualsevol estratègia de conservació d'espècies amenaçades és conèixer amb el màxim detall possible la seva població i àrea de distribució. En el cas del gall fer es considera prioritari definir les àrees vitals i les àrees crítiques a tot Catalunya, definir les pressions i problemàtiques associades a les tendències observades, així com definir les accions prioritàries a fer a cada sector de la seva àrea de distribució.

L'estratègia de conservació del gall fer pirinenc a escala estatal (Grupo de trabajo del Urogallo Pirenaico, 2005) destaca la necessitat d'establir, dins l'àrea de distribució de l'espècie, les àrees vitals o crítiques, que defineix com a àrees que incorporen els llocs d'hivernada i reproducció utilitzats pel gall fer al llarg del seu cicle anual. Així mateix, emplaça a les Comunitats Autònomes a elaborar un catàleg o inventari d'aquestes àrees prioritàries de conservació per a ser incorporat als respectius plans.

Actualment la informació disponible a Catalunya sobre els efectius i delimitació de les àrees vitals que ocupa l'espècie (cant, cria i hivernada) és incompleta i fragmentària, sobretot en els espais naturals on les poblacions de gall fer són més escasses i vulnerables. Actualitzar aquesta informació és una tasca bàsica pel coneixement de la distribució detallada de l'espècie i imprescindible per relacionar-la amb els factors de canvi que influeixen en la seva conservació. Amb aquest objectiu el CTFC ha continuat la tasca començada els últims anys en d'altres comarques com el Solsonès i Berguedà. El 2022 s'han mostrejat 26 cantadors potencials dins l'àmbit del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici (d'ara endavant PNAESM). En el 84,62% dels cantadors s'han trobat indicis d'activitat d'almenys un mascle. En total s'estima d'entre 41-44 mascles, dels quals tan sol 7 galls es troben a la zona de protecció estricta del Parc Nacional i 34-37 galls a la zona perifèrica. S'ha calculat una mitjana de 1,7 mascles per cant.

En el cas del PNAESM s'identifiquen dos grans sectors. Al sector de Boí destacariem els subsectors de Pago de Boí, Cometa de la Qüestió, Moró i Serrat des Fonts. Al sector d'Espot serien Embaiasse, Torniello i Boteró i a la zona de les Planes de Son, Gargaredo i els dos Tésols. Aquests sectors sumen més de 35 galls estimats, el 71,5% del total. Cal esmerçar esforços en la regulació i control de la freqüentació i la gestió forestal a les àrees sensibles, en definir i desenvolupar accions per intentar augmentar la productivitat.

Enguany s'han cartografiat un total de 74 àrees d'interès de conservació pel gall que sumen una superfície total de 893,7 ha.

En total s'han cartografiat 31 àrees d'interès per cant, 17 d'hivernada, 25 pel conjunt de zona de cant i hivernada i 1 per cant i cria. D'aquestes, 24 àrees han estat definides com a crítiques per la conservació de l'espècie. La grandària varia força entre zones, però la mitjana de superfície de les àrees crítiques de cant és d'unes 5 ha i les d'hivernada d'unes 18 ha, molt més grans.

Respecte el mussol pirinenc, el 2022 es van col·locar un total de 36 gravadores a les principals valls i sectors potencials pel mussol pirinenc, en especial en els sectors on no es va estimar una possible mancança de dades històriques i de seguiment recent. En total s'ha pogut assegurar la presència de l'espècie en 5 punts al llarg de la vall del riu Escrita, des d'Embaiasse a Torniello i fins a la Roca de l'Estany. Tanamteix es compta amb 3 localitzacions probables, que caldria estudiar més a fons, a Morrano i al bosc del Gerdar (Taula 13). Alhora s'han pogut detectar altres espècies d'interès, com el gamarús (*Strix aluco*), el qual ha sortit en el 64% de les gravadores o la becada (*Scolopax rusticola*) en 5 gravadores al sector del riu Escrita i de la Bonaigua. També es té registrat algun crit possible de mussol menut (*Glaucidium passerinum*) i de mussol banyut (*Asio otus*) que caldria estudiar a fons i corroborar-ho amb un identificador específic per aquestes espècies.

Pel què fa la perdiu blanca, s'ha recopilat tota la informació del Parc Nacional i s'han analitzat els sectors amb més agregacions de citacions i abundància de mascles o zones de cria i per tant prioritari de conservació, així com les àrees sense gaires dades, prioritàries a mostrejar en un futur, definint sectors crítics per l'espècie i mostrant mapes per sexes i edats.